

FOREKOMST AF HALEBID HOS GRISE MED KUPEREDE ELLER UKUPEREDE HALER

MEDDELELSE NR. 1128

Forekomst af halebid hos kuperede og ukuperede grise er registreret i to besætninger. Resultatet viste, at 52 henholdsvis 23 procent af de ukuperede grise fik halebid i de to besætninger, mens 0,4 henholdsvis nul procent af de kuperede grise fik halebid.

INSTITUTION: SEGES, DEN RULLENDE AFPRØVNING

FORFATTER: TORBEN JENSEN, LISBETH BROGAARD PETERSEN, HELLE PELANT LAHRMANN,
MAI BRITT FRIIS NIELSEN

UDGIVET: 13. FEBRUAR 2018

Dyregruppe: Smågrise og slagtesvin

Fagområde: Anlæg & Miljø, produktionssystemer

Sammendrag

En undersøgelse gennemført i 2 besætninger har vist, at halebid hos kuperede henholdsvis ukuperede grise reelt kun opstod blandt de ukuperede grise.

Der var en forekomst af halebid hos de ukuperede grise på 52 procent i den ene besætning og 23 procent i den anden besætning. Blandt de kuperede grise var der 0,4 procent henholdsvis nul procent, der fik halebid i de to besætninger.

Fra indsættelse i smågrisestalden og frem til levering til slagteriet, blev der hver 14. dag registreret forekomst af halebid på individniveau. I alt indgik mere end 2.200 grise pr. gruppe, som i begge besætninger var fordelt på over ti hold grise og over en periode på ca. halvandet år i hver besætning.

Så snart halebidning blev konstateret i en sti, blev der af stalpersonalet tildelt ekstra rode-/beskæftigelsesmateriale.

Slagteribemærkninger for halebid i gruppen med ukuperede haler var på 0,9 procent af grisene i besætning 1 og 1,8 procent i besætning 2, hvilket var væsentligt lavere end den reelle forekomst i løbet af vækstperioden. Så en estimering af forekomsten af haleskader vil aktuelt ikke kunne baseres på kødkontrollen, da dette vil underestimere forekomsten af halebidte grise væsentligt. Det skyldes, at de fleste halebid opstod i første del af vækstperioden og således var helet ved levering.

I besætning 1 var halebid fordelt på ca. 90 procent af stierne, og i besætning 2 var det ca. 70 procent af stierne (tabel 7 og 8). Det betød, at halebiddene ikke var isoleret til deciderede udbrud i få hold eller stier, men derimod var et konstant problem, som krævede indsats og ekstra arbejde i de fleste stier og i alle hold.

Den høje forekomst af halebid understreger, at undladelse af kupering vil være forbundet med velfærdsmæssige udfordringer, selv i besætninger med højt niveau af management og generel lav forekomst af halebid ved grise med kuperede haler. Endvidere, at der er behov for yderligere forskning på området for at kunne anviser, hvorledes grise kan produceres i traditionel produktion med lange haler med lav forekomst af halebidning.

Projektet har opnået støtte fra GUDP og har journal nr. 34009-13-0743.

Baggrund

Ifølge lovgivningen må halekupering ikke udføres rutinemæssigt, og må kun foretages, når der er forsøgt foranstaltninger for at forhindre halebidning under hensyntagen til miljøet og belægningsgraden [1].

Danske og udenlandske erfaringer med opstaldning af grise med ukuperede haler er, at grise med hele haler har større risiko for halebid end grise med kuperede haler. En dansk undersøgelse i to besætninger med ophør af halekupering viste, at andelen af grise med halebid var mellem 7,3 og 16,9 procent i den ene besætning og mellem 2,2 og 7,7 procent i den anden besætning. Forekomsten var målt som gennemsnitlig andel af grisene i besætningen, der har halebid, hvis man kommer på en tilfældig dag. Der var stor variation fra hold til hold. Målt på individniveau fik gennemsnitligt 51 procent af grisene halebid i løbet af vækstperioden. Den reelle forekomst af haleskader på de levende dyr var større end det, der blev registreret på slagteriet [2].

En finsk besætningsundersøgelse, der omfatter 7,5 procent af landets slagtesvineproduktionen, viste at forekomsten af halebid var 2,3 procent målt som gennemsnitlig andel af grisene i besætningen, der har halebid på en given dag. Der var en variation i forekomsten af halebid fra en til 30 procent af grisene [3].

Nylige, omfattende danske undersøgelser af slagtedata har vist væsentlig større forekomst af halebid hos grise med ukuperede haler [4] [5]. Begge undersøgelser sammenlignede slagterifund for grise fra henholdsvis konventionelt drevne indendørs besætninger, som har leveret grise med kuperede haler samt økologiske og frilandsbesætninger, som har leveret grise med ukuperede haler. Således viste Kongsted og Sørensen, at der var tre gange større sandsynlighed for at en gris får halebid, hvis den er ukuperet i et frilandssystem sammenlignet med en kuperet gris i konventionel produktion.

For at kunne anbefale hele haler er det ud fra et dyrevelfærdsmæssigt synspunkt vigtigt, at der ikke forekommer halebid.

Hvis der ikke er en merpris for produktion af grise med hele haler, så er det endvidere essentielt, at produktionen kan foregå i et traditionelt stald- og stisystem uden ekstra omkostninger pr. produceret gris til f.eks. ekstra areal.

Den her afrapporterede undersøgelse havde til formål at sammenligne forekomsten af halebid i stier med grise med henholdsvis kuperede og ukuperede haler under ens opstaldningsforhold og under forudsætning af, at der ved udbrud af halebid var hurtig indgriben i form af tildeling af ekstra beskæftigelses- og rodematerialer.

Materiale og metode

Undersøgelsen blev gennemført hos to smågrise-/slagtesvineproducenter, som normalt producerede halekuperede grise (LY x D), og som havde et lavt niveau af halebid i besætningen. Ingen af besætningerne havde, ifølge deres slagtedata, haft mere end 0,5 procent halebid i gennemsnit i de seneste to år og havde kun haft sporadisk, lav forekomst af halebid. Besætninger med dette høje niveau af management og lave forekomst af halebid blev valgt for bedst muligt at kunne vurdere risikoen for halebid ved ophør med kupering.

Grisene blev fulgt både i smågrise- og slagtesvineperioden. I begge besætninger blev halekupering undladt hos en mindre del af kuldene i et fravænningshold. Det var hele kuld, der i så fald ikke blev halekuperet og som indgik i forsøget.

I begge besætninger blev grisene med hele haler opstaldet under de samme forhold som grisene med kuperede haler i de samme sektioner og ugehold, med samme management som de øvrige grise.

Grise med hele haler og halekuperede grise blev opstaldet i forskellige stier indenfor sektionen. Dermed havde alle grise i en given sti enten hele haler eller kuperede haler.

Der indgik 11 hold i besætning 1 og 12 hold i besætning 2.



Figur 1. Smågrise i besætning 1



Slagtesvinsti i besætning 1



Figur 2. Besætning 2. Enkelt-FRATS-sti

Tabel 1. Staldindretning og drift

	Besætning 1		Besætning 2
Årlig produktion af slagtesvin, antal	20.000		7.500
Sundhedsstatus	SPF + AP6 + AP12		SPF + Ap6+Ap12+PRRS-dk
Farestald	Kassestier		Kassestier
Fravænningsalder, dage	Ca. 28		Ca. 26
Produktionsform	Smågrisestald (7-30 kg)	Slagtesvinestald (30-110 kg)	Enkelt-FRATS (7-110 kg)
Antal sektioner, som indgik i undersøgelsen	1	1	4
Antal stier pr. sektion	12, hvoraf 8 indgik i forsøg pr. hold	24, hvoraf 16 indgik i forsøg pr. hold	36, hvoraf 6-13 stier indgik i forsøg pr. hold
Stibredde x stilængde, m	2,4 x 5,9	2,4 x 5,97	2,36 m x 4,98 m
Antal grise pr. sti	40	20	20 ved indsættelse 16-17 til slut
Belægningsgrad, m ² pr. gris (nettoareal)	0,34	0,69	0,55 (ved indsættelse) 0,66 (til slut)
Stiindretning	63 % fast gulv, 8 % drænet gulv, 29 % spaltegulv	34 % drænet gulv, 66 % spaltegulv	40 % fast gulv, 10 % drænet gulv, 50 % spaltegulv
Overdækning af leje	Ja, løftes når grisene trækker ud i stien	Nej	Ja, løftes når grisene trækker ud i stien
Fodertype	tørfoder	tørfoder	tørfoder
Fodringsprincip	2 røfodringsautomater pr. dobbelt sti	1 røfodringsautomat pr. dobbelt sti	1 røfodringsautomat pr. dobbelt sti Første 10 dage: gulvfodring + tildeling af valset havre
Vandforsyning	2 næseventiler i foderautomat + supplerende vand i drikkekop	2 næseventiler i foderautomat + supplerende vand i drikkekop	2 næseventiler i foderautomat
Ventilationsprincip	Undertryksventilation via loftsventiler (3 m loftshøjde)	Undertryksventilation via loftsventiler (3 m loftshøjde)	Undertryksventilation via diffust luftindtag samt supplerende luftindtag via loftsventiler
Overbrusningsanlæg	ja	ja	ja
Generel strategi for brug af beskæftigelses- og rodemateriale	Permanent adgang til 2 trælægter pr. sti	Permanent adgang til 2 trælægter pr. sti	Stierne blev dagligt tildelt ca. 230 g snittet hvedehalm*. Permanent adgang til 2 trælægter pr. sti.

* Om sommeren ophørte halmtildelingen dog hos grise fra 50-110 kg for at undgå svineri på det faste gulv.

Foder

I besætning 1 blev grisene fodret med hjemmeblandet foder i hele vækstperioden. I besætning 2 blev grisene fodret med indkøbt pelleteret færdigfoder.

Klima

I besætning 1 var smågrisestalden ventileret med loftsventiler, og rumtemperaturen var 25 grader ved indsættelse. Temperaturen blev gradvist sænket til 18 grader. Gulvvarme blev tændt før grisene blev indsat og blev slukket når de trak ud fra overdækket leje, hvilket typisk var ca. to uger efter indsættelse. Temperaturen var 22 grader ved indsættelse, og den blev gradvist sænket til 18 grader ved levering.

I besætning 2 var rumtemperaturen 24 grader ved indsættelse, og blev gradvist sænket til 17 grader ved levering. Loftsventiler åbnede ved en rumtemperatur på to grader over ønsket temperatur. Udover varmerør placeret over lejet ved ydervæg var der gulvvarme i det faste gulv. Gulvvarme blev slukket omkring dag 25 efter indsættelse og overdækning blev hævet, når grisene begyndte at trække ud fra overdækningen.

Indsættelsesstrategi

I besætning 1 blev grisene størrelsessorteret ved indsættelse i smågrisestalden og igen ved flytning til slagtesvinestalden.

I besætning 2 var det på grund af det forholdsmæssige lille antal grise med hele haler i hvert hold ikke muligt at størrelsessortere disse grise ved indsættelse. Begge grupper blev dog håndteret ens. I løbet af de første 14 dage efter indsættelse blev de mindst en til to grise pr. sti fjernet og indsat i bufferstier, som ikke indgik i forsøg.

For hvert hold grise indsat i forsøget blev der byttet om på, hvilke stier der var forsøgs- henholdsvis kontrolstier for at undgå eventuel stald- eller stieffekt.

Handling, hvis der opstod halebid i en sti

I forbindelse med dagligt tilsyn blev der i tilfælde af halebid iværksat en handling for at stoppe halebidning. Til dette havde besætningerne et beredskab af forskellige materialer, som kunne tildeles i stierne i tilfælde af halebid. Ligeledes blev det forsøgt at finde "biderne", og fjerne dem fra stien.

I tabel 2 findes en liste over materialer, som blev brugt i besætningerne. Biterite og halm var de hyppigst anvendte i begge besætninger.

Table 2. Beskæftigelsesmaterialer anvendt i forbindelse med udbrud af halebid i besætningerne

Beskæftigelsesmaterialer anvendt ved forekomst af halebid i en sti:	Besætning 1	Besætning 2
Biterite	X	X
Halm på gulv	X	X
Sisalreb	X	
Pinde i kæder	X	
Easystrø briket	X	
Lucernegrønmel	X	

Udtagning samt behandling af syge grise

Grise blev flyttet til sygesti eller aflivet, hvis driftsleder vurderede dette nødvendigt. Grise blev behandlet efter behov for fx alvorlige halebid, diarré, ben problemer, hjernebetændelse eller andet.

Registreringer

Halebid

Inden fravæning fik alle grise i forsøget, både kontrol- og forsøgsgrise, et elektronisk øremærke med individnummer. Halebidsregistreringerne blev foretaget ved indskanning af øremærket på grise med halebid. Dette muliggjorde en opgørelse af halebidsforekomst på individniveau, såvel som andel af grise med halebid ved hver registrering. Alle grise i alle stier blev observeret og gennemgået af en registreringstekniker fra SEGES Svineproduktion hver 14. dag.

Halerne blev af registreringstekniker scoret efter følgende skala:

- Rifter med sårkorpe
- Rifter med frisk blod
- Sår med sårkorpe
- Sår med frisk blod

Alle karakterer på denne skala kunne kombineres med ”+ hævelse”, hvis halen var hævet som tegn på infektion.

En gris kunne godt få halebid mere end én gang, men er så kun talt med én gang.

Øvrige registreringer

- Udtagning af grise til sygesti, samt årsag til udtagning
- Døde og aflivede dyr
- Behandlinger af dyr
- Slagteriregistreringer for "halebid"
 - Hver gruppe havde hver sit slagtenummer, så forekomsten af halebid kunne registreres på slagteriet og sammenlignes med registreringerne foretaget i besætningen.
- Vægt ved flytning til slagtesvinestald samt anslået vægt hver 14. dag frem til slagtning

Registreringer i slagtesvineperioden blev afsluttet umiddelbart før begyndende levering til slagteriet.

Statistisk analyse:

Data blev analyseret i SAS Enterprise Guide 7.1.

Besætningerne blev analyseret hver for sig. Forskel i antal halebidte grise mellem grupper og afhængig af vægt blev analyseret i Proc Glimmix med gruppe og vægt som systematisk effekt, mens hold og sti er tilfældig effekt.

Antal halebidte grise pr. sti og registreringsdag blev analyseret med sti og hold som tilfældig effekt.

Antal døde grise blev analyseret på holdniveau.

Forekomsten af halebid blev opgjort på individniveau og stiniveau. Resultaterne for procent grise med halebid blev opgjort, så en gris kun er repræsenteret én gang i opgørelsen for hele vækstforløbet (tabel 5) og tilsvarende én gang i de forskellige vækstperioder i henholdsvis smågrisestald og slagtesvinestald.

Resultater og diskussion

I besætning 1 fik mere end halvdelen af de knap 1.300 grise med ukuperede haler halebid (51,5 procent), mens kun seks grise ud af et tilsvarende antal kuperede grise fik halebid (0,4 procent). I besætning 2 fik knap en fjerdedel af de omtrent 1.000 ukuperede grise halebid (23 procent) og slet ingen af et tilsvarende antal kuperede grise. Resultaterne fra besætning 2 er i 2017 blevet afrapporteret i et peer-reviewed tidsskrift [6].

Staldpersonalet iværksatte handlinger samme dag, der blev observeret halebid i en sti. Dette i form af supplement med og skift af beskæftigelsesmateriale, og om muligt fjerne grisen, der bider. Det er ikke dyrevelfærdsmæssigt tilfredsstillende, at mellem en femtedel og halvdelen af grisene oplever at blive halebidt, heller ikke selvom halebidningen kan kontrolleres ved at gribe hurtigt ind. Der bør derfor rettes øget fokus på forebyggelse for at hindre at halebid opstår. Her vurderes det, at blandt andet

tilgængeligheden af ressourcer i stien skal analyseres nærmere. Med ressourcer menes adgangen til foder, vand, beskæftigelsesmaterialer samt pladsforhold.

Resultaterne er uddybet i det efterfølgende.

Tabel 3. Antal grise og stier i forsøget i besætning 1 fordelt på smågriseperioden (7-30 kg) og slagtesvineperioden (30-110 kg).

	Kontrol (kuperede haler)	Forsøg (ukuperede haler)
Smågrisestier, antal	32	32
Smågrise indsat pr. sti, gns. stk.	40	39,9
Smågrise, i alt indsat, stk.	1.279*	1.277*
Slagtesvinestier, antal	44	44
Grise indsat pr. sti v. ca. 30 kg, gns. antal	19,8	19,5
Antal slagtesvin i alt, antal	872*	858*

* Et hold blev ekskluderet i dataopgørelsen for smågrise, og tre hold i slagtesvineperioden pga. forsøgsfejl. Derfor uens antal grise i henholdsvis smågrise- og slagtesvineperioden i resultattabellerne.

Tabel 4. Antal grise og stier i forsøget i besætning 2.

	Enkelt-FRATS, 7-110 kg	
	Kontrol (kuperede haler)	Forsøg (ukuperede haler)
Stier, antal	48	47
Grise indsat pr. sti, gns. antal	20,7	21
Grise, i alt, antal	962	960

Kun grise med ukuperede haler fik halebid

Af tabel 5 fremgår, at 51,5 procent af grisene med ukuperede haler i besætning 1 fik halebid mindst én gang i løbet af perioden fra fravænnning til slagtning. I besætning 2 fik 23 procent af de ukuperede grise halebid. I gruppen med kuperede haler var der seks henholdsvis ingen grise, der fik halebid i de to besætninger.

Tabel 5. Forekomst af grise med halebid ved henholdsvis "kuperede haler" og "ukuperede haler".

	Kuperede haler				Ukuperede haler				p-værdi, inden for besætning
	Besætning 1		Besætning 2		Besætning 1		Besætning 2		
	antal	%	antal	%	antal	%	antal	%	
Halebid	6 ^a	0,4	0 ^a	0	694 ^b	51,5	220 ^b	23	<0,001

Der var niveauforskel mellem de to besætninger med hensyn til andelen af halebid. Det viser, at der må forventes store besætningsforskelle i relation til halebidsforekomst. Forhold vedrørende nettoareal, foder- og vandtildeling, klima mv. var som anbefalinger foreskriver, men fx adgang ved foderpladsen og totalareal pr. gris var anderledes i besætning 2 i den første del af vækstperioden, fordi det var et

FRATS-system. Endvidere blev der suppleret med gulvfodring og valset havre de første ti dage i besætning 2. I besætning 1 omgrupperes grisene i forbindelse med flytning til slagtesvinestalden og omgruppering har ofte været diskuteret som en potentiel årsag til halebid. Videnskabelige undersøgelser har endnu ikke vist en sammenhæng mellem sammenblanding og halebid [7]. I Sverige og i Finland blandes og størrelsessorteres grisene uden at det menes at have konsekvenser for halebidsforekomsten. I besætning 2 blev grisene ikke omgrupperet i løbet af vækstperioden. Trods dette opstod der alligevel halebid i godt to tredjedele af stierne, og primært mellem 30 og 60 kg (tabel 8 og 9). Dette understreger, at sammenblanding og ressourceforhold ikke, hverken hver for sig eller sammen har afgørende betydning for at undgå halebidning.

Tabel 6 viser, at en del halebid ikke heler op i løbet af 14 dage, idet antallet af registrerede haleskader, især i besætning 1, overstiger antallet af individer, der blev halebidt.

Tabel 6. Fordelingen af registrerede haleskader i forhold til sårtype. En gris med ikke-ophelet sår kunne få mere end én registrering, Derfor overstiger antal registrerede halebid antallet af halebidte individer vist i tabel 5.

	Kuperede haler		Ukuperede haler	
	Besætning 1	Besætning 2	Besætning 1	Besætning 2
	antal	antal	antal	antal
Rifter, sårskorpe	0	0	3	0
Rifter, frisk	1	0	13	1
Sår, sårskorpe	6	0	844	252
Sår, frisk	2	0	85	3

Som det også fremgår af tabel 6, var "sår med sårskorpe" langt den overvejende type haleskade i begge besætninger. Der var 14 dage imellem registreringerne, hvilket tyder på, at der hurtigt dannes en skorpe og at man derfor skal komme ofte, hvis man skal sikre registrering af alle tilfælde af halebidning. Det tilskrives en daglig og hurtig indsats i hver enkelt sti, at der ikke blev observeret flere tilfælde med "frisk sår". Der var relativt få grise med hævet hale, som er tegn på infektion. Disse er inkluderet i kategorien frisk sår.

Halebid opstod i flertallet af stierne

Som nævnt ovenfor var det reelt kun i gruppen med ukuperede haler, at der opstod halebid. I besætning 1 var disse halebid fordelt på ca. 90 procent af stierne, og i besætning 2 var det ca. 70 procent af stierne (tabel 7 og 8). Det betyder, at halebiddene ikke var isoleret til deciderede udbrud i få hold eller stier, men derimod var et konstant problem, som krævede indsatser og ekstra arbejde i de fleste stier og i alle hold.

Table 7. Forekomst af stier med halebid i besætning 1, i henholdsvis smågrisestalden (ca. 7-30 kg) og slagtesvinestalden (ca. 30-90 kg).

		Kuperede haler		Ukuperede haler		p-værdi
		Antal stier	Procent	Antal stier	Procent	
Smågrisestald	Ingen halebid	30	94	3	9	<0.001
	Halebid på mindst 1 gris i stien	2	6	29	91	
Slagtesvinestald	Ingen halebid	43	98	3	7	<0.001
	Halebid på mindst 1 gris i stien	1	2	41	93	

Table 8. Forekomst af stier med halebid i besætning 2 (Enkelt-FRATS)

	Kuperede haler		Ukuperede haler		p-værdi
	Antal stier	Procent	Antal stier	Procent	
Ingen halebid	48	100	15	32	<0,001
Haleskade på mindst én gris i stien	0	0	32	68	

Halebid opstod i mindre omfang i sidste tredjedel af vækstperioden

Table 9 viser forekomsten af halebid afhængig af grisenes vægt for gruppen med ukuperede haler. I kontrolgruppen med kuperede haler, var der ingen grise med halebid i besætning 2, og kun seks grise med halebid i besætning 1, hvorfor der ikke er vist en tabel for disse få forekomster.

Table 9. Procent af grise pr. sti og procent stier med halebid i gruppen med **ukuperede** haler i vægtintervallerne ca. 7-30 kg (smågrisestald), 30-60 kg og 60-90 kg.

	7-30 kg		30-60 kg		60-90 kg	
	Bes. 1	Bes. 2	Bes. 1	Bes. 2	Bes. 1	Bes. 2
Grise med halebid, % af grise i stien	14 ^a	5,0 ^a	15 ^a	6,6 ^b	3 ^b	1,4 ^c
Halebid på stiniveau						
Stier med halebid, %	91 ^a	13 ^a	89 ^b	34 ^b	29 ^c	13 ^a

a, b, c værdier inden for række og besætning med forskelligt bogstav er forskellige. $p < 0,001$.

Der var færrest halebid i sidste del af vækstperioden.

Ikke entydig sammenhæng mellem grisens køn og forekomst af halebid

Grisene var ikke kønssorteret i stierne. I besætning 1 var der ikke forskel på, om det var galte eller sogrise, der fik halebid (332 galte og 362 sogrise, $p < 0,4$). Der var seks grise uden angivelse af køn.

I besætning 2 var der flere galte end sogrise, der fik halebid (124 galte og 82 sogrise, $p < 0,001$). Der var 14 grise uden angivelse af køn.

Denne forskel imellem besætningerne kan ikke forklares, men tidligere udenlandske forsøg har vist varierende resultater på dette område. Nogle undersøgelser har vist, at flere galtgrise end sogrise bliver bidt, mens andre undersøgelser ikke har dokumenteret en kønsforskel.

Halebid øgede behovet for sygestier

I begge besætninger var der grise i forsøgsgruppen, der skulle flyttes til sygesti på grund af halebid. I besætning 2 repræsenterede disse grise over halvdelen af de grise, der skulle i sygesti, mens det i besætning 1 var knap en femtedel af de grise, der skulle i sygesti. Resultatet illustrerer, at der er brug for væsentligt flere sygesti pladser, hvis der er ukuperede grise.

Tabel 10. Grise flyttet til sygesti, samt aflivede/døde grise.

	Kuperede haler				Ukuperede haler			
	Besætning 1		Besætning 2		Besætning 1		Besætning 2	
	antal	%	antal	%	antal	%	antal	%
Grise flyttet til sygesti pga. halebid, ud af de udtagne grise	0 ^a	0	0 ^a	0	12 ^b	18	24 ^b	62
Døde/aflivede pr. hold	3,2	2,4	3,0	3,7	5	4,2	2,6	2,9

a, b værdier inden for række og besætning med forskelligt bogstav er forskellige. $p < 0,001$.

Slagteribemærkninger for halebid havde ikke sammenhæng til halebid på den levende gris

Der var kun få grise med bemærkninger for halebid på slagteriet. For besætning 1 var der otte af de ukuperede grise, der fik bemærkning, hvilket kun svarer til 0,9 procent af de halebidte grise. Eftersom langt de fleste halebid opstod i perioden inden 60 til 90 kg, så var slagteridata ikke repræsentative for andelen af halebidte grise i besætningen. Der var en gris i kontrolgruppen med kuperede haler, der fik bemærkning på slagteriet. I besætning 2 var der et tilsvarende billede: 17 af de ukuperede grise fik bemærkning for halebid på slagteriet, svarende til 1,8 procent af de halebidte grise. Der var tre grise i kontrolgruppen med kuperede haler, der fik bemærkning, hvilket ikke kan forklares, da der ikke var nogen halebidte grise i besætningen. Det kan skyldes akut opstået halebid under transporten. Andelen af ukuperede grise, som i de to besætninger fik bemærkninger for halebid på slagteriet, var højere end det generelle billede af bemærkninger for halebid, som registreres på slagteriet. I 2015 og 2016 lå andelen af grise med bemærkninger for halebid ifølge slagtedata på 0,65 henholdsvis 0,51 procent.

Hvis slagteriregistreringen sammenholdes med andelen af grise, der fik halebid i sidste del af vækstperioden (fra 60 til 90 kg), så var slagteriregistreringen for begge besætninger væsentligt tættere på at matche registreringerne på det levende dyr (se tabel 9).

Resultatet viser, at slagteribemærkninger for haleskader aktuelt ikke kan bruges til at estimere forekomst af halebid opstået i løbet af hele vækstperioden på den levende gris.

Dette antages at skyldes, at de fleste haleskader helede op, så der ikke blev sendt grise med friske halebid på slagteriet.

Konklusion

Halebid opstod stort set kun i gruppen med ukuperede haler, hvor der var en forekomst på 52 procent henholdsvis 23 procent halebidte grise i de to besætninger. Blandt de kuperede grise i de to besætninger fik henholdsvis 0,4 procent og nul grise halebid. Slagteribemærkninger kunne ikke bruges til estimering af halebid på den levende gris, da kun en henholdsvis to procent af de ukuperede grise i de to besætninger blev registreret med en haleskade i kødkontrollen. Det antages, at grunden til denne divergens er, at halebiddene nåede at hele inden slagting.

Den høje forekomst af halebid understreger, at undladelse af kupering vil være forbundet med velfærdsmæssige udfordringer, selv i besætninger med højt niveau af management og generel lav forekomst af halebid.

Endvidere, at der er behov for yderligere forskning på området for at kunne anvise, hvorledes grise kan produceres i traditionel produktion med lange haler med lav forekomst af halebidning. Det vurderes, at både opstaldningsforhold, management, rutiner omkring intervention mv. er faktorer, som skal tilpasses den enkelte besætning.

Referencer

[1]	Anonym, 2017: Bekendtgørelse om halekupering og kastration af dyr. BEK nr. 1324 af 29/11/2017.
[2]	Jensen, T. et al., 2016: Erfaringer med ophør af halekupering i to besætninger med lav forekomst af halebid, Erfaring 1601, Den rullende Afprøvning, Videncenter for Svineproduktion.
[3]	Valros, A. et al., 2016: Managing undocked tails – on-farm prevention of tail biting and attitudes towards tail biting and docking. Porcine Health Management 2, 1-11.
[4]	Kongsted og Sørensen, 2017: Lesions found at routine meat inspection on finishing pigs are associated with production system. The Veterinary Journal, 223, 21-26.
[5]	Alban et. al, 2015: A comparison between lesions found during meat inspection of finishing pigs raised under organic/free range conditions and conventional, indoors conditions. Porcine Health Manage. 1,4.
[6]	Lahrman, H. P., et al. (2017). "More tail lesions among undocked than tail docked pigs in a conventional herd." Animal, 11 (10): 1825-1831.
[7]	D'Eath, R.B. et al., 2014: Injurious tail biting in pigs: how can it be controlled in existing systems without tail docking? Animal, 8 (9): 1479-97.

Deltagere

Tekniker: Hans Peter Thomsen

Statistikker: Mai Britt Friis Nielsen

Afprøvning nr. 1179/1389

Aktivitets nr.: 060-358250 og 258260.

GUDP Journal nr.: 34009-13-0743

// KMY//



Tlf.: 33 39 45 00

svineproduktion@seg.es.dk

Ophavsretten tilhører SEGES. Informationerne fra denne hjemmeside må anvendes i anden sammenhæng med kildeangivelse.

Ansvar: Informationerne på denne side er af generel karakter og søger ikke at løse individuelle eller konkrete rådgivningsbehov.

SEGES er således i intet tilfælde ansvarlig for tab, direkte såvel som indirekte, som brugere måtte lide ved at anvende de indlagte informationer.